

Game Over

Η παρουσίαση μιας ιστορικής πηγής με συγγραφική αξία

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ

Με την ακροστιχίδα ΤΙΝΑ που στα αγγλικά σημαίνει δεν υπάρχει εναλλακτική (There Is No Alternative) ξεκίνησε την παρουσίαση του βιβλίου, του Γιώργου Παπακωνσταντίνου *Game Over* ο Πίτερ Σπίγκελ, διευθυντής σύνταξης των FT: «Άρχισε η χώρα να το καταλάβει και κάθε κυβέρνηση που ακολουθούσε ήθελε τον χρόνο της προς αυτήν την κατεύθυνση αγνοώντας όλα τα βήματα που είχαν γίνει από την προηγούμενη, με τελικό αποτέλεσμα η Ελλάδα να παραμένει σε μνημόνια, ενώ σε πολύ καλύτερη μοίρα να βρίσκεται η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Κύπρος».

Πρόκειται για ένα βιβλίο πολιτική ανάλυσης. Είναι δύσκολο να χαρακτηριστεί το είδος. Όπως όμως και να 'χει, αυτό που δεν μπορεί να αμφισβητήσει κανείς στο συγκεκριμένο βιβλίο είναι τα γεγονότα από κάποιον που τα έζησε στην πρώτη γραμμή. Ο Πίτερ Σπίγκελ επιμένει ωστόσο και στο ότι «There Is No Alternative».

Πολλές φορές κατά τη διάρκεια της παρουσίασης του βιβλίου αυτού -και χθες το ίδιο- ζητήθηκε από τον συγγραφέα να απολογηθεί για μια ιστορική περίοδο και για τις αποφάσεις που τότε ελήφθησαν σαν να τον βραβαίνουν οι πολιτικές ευθύνες. Όμως ο Παπακωνσταντίνου, όπως και χθες, τόνισε: «Εγώ προφανώς ό,τι είχα να πω το είπα μέσα από το βιβλίο».

Και το είπε ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου με έναν τρόπο επουλωτικό, για την περίοδο που ζούμε, όπως παρατήρησε ο συντονιστής της χθεσινής εκδήλωσης στο Ίδρυμα Κακογιάννη, Παύλος Τσίμης.

Η άποψη ενός άλλου συγγραφέα, του Χρήστου Χωμενίδη, είναι πως το βιβλίο γεμίζει τον αναγνώστη με την αδρεναλίνη του αφηγήματος.

Είναι γνωστό πως ο τέως υπουργός μιλάει καλά και καθαρά. Το ίδιο και γράφει. Το ανάγνωσμα γλιστράει.

Στο βιβλίο επιχειρείται να ξεκαθαρίσουν οι ρόλοι στο παρασκήνιο για τον κάθε θεσμό.

Οι λεπτομέρειες μιας οδυνηρής, ιστορικής διαπραγματεύσεως συγκεντρώνονται σε λίγες σελίδες.

Τα βαριά προβλήματα

ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΟΥ

ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΝΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣΟΥΝ, ΕΔΩΣΑΝ ΕΔΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΟ

«ΑΛΛΟΥΤΕΡΟ». ΤΟΤΕ ΗΤΑΝ ΤΑ ΖΑΠΠΕΙΑ. ΤΑ ΖΑΠΠΕΙΑ ΕΓΙΝΑΝ

ΑΡΧΟΤΕΡΑ ΣΧΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ...

«Εγώ δεν μαγνητοφώνουσα μεν το Eurogroup» θα πει ο συγγραφέας, «κρατούσα ωστόσο καλές σημειώσεις».

Ο Παπακωνσταντίνου βάζει λοιπόν στις διαστάσεις τους πολιτικούς και τις πολιτικές, ασφαλώς με τις δικές του προλαβιμάτσες.

Στο βιβλίο ο συγγραφέας δεν αποφεύγει την προσωπική του πινελιά που έχει κάποιες φορές έναν τόνο μερικής απαξίας και κάποιες φορές έναν αντίστοιχο συμπόθειας για τα πρόσωπα, τα πράγματα και τις καταστάσεις. Η λιπή Καγκλωρία απέναντι στη Γαλλική Ιστορία. Και μετά ερχόμαστε να μετρήσουμε πολιτικά μεγέθη. Άλλο η

Μέρκελ, άλλο ο Σόιμπλε, άλλο ο Σαρκοζί και άλλο η Κριστίνα. Και πόσο τελικώς ξέφρε η Ιστορία και τα κομμάτια ανήκουν στους προωθούντες τη λιτότητα.

Σε κάθε περίπτωση, όλες οι πτυχές εκείνης της περιόδου αποκτούν τουλάχιστον ένα φως καθαρότερο.

Π.χ. πώς έγινε ο μηχανισμός, πόσο δύσκολο ήταν να γίνει, πόσο διαφορετικές ήταν οι προλαβιμάτσες μέσα και έξω από τη χώρα, πόση ήταν τελικώς η αξία αυτού του μηχανισμού...

Η πολιτική οπτική που προκύπτει από τα γεγονότα δίνει απαντήσεις μερικώς και για το εγκώριο σκηνικό.

Εύλογο συμπέρασμα αναγνώστη:

Τα βαριά προβλήματα σε συνδυασμό με την πολιτική παιδεία που διαθέτουμε, αλλά και την ανάγκη των πολιτικών δυνά-

μεων να εξουσιάζουν, έδωσαν έδαφος για το «αλλοότερο». Τότε ήταν τα Ζάππεια. Τα Ζάππεια έγιναν αργότερα

αξίμο των μνημονίων, για να προσθέσουν κάποιος άλλος πως αν για οποιοδήποτε λόγο η ΝΔ ήταν στη θέση του ΠΑΣΟΚ, το ΠΑΣΟΚ θα βρισκόταν απέναντι στα μνημόνια. Μια ανάλυση που ήρθε να δικαιώσει στη συζήτηση τον Πίτερ Σπίγκελ.

Όσο προχωράει η διήγηση του βιβλίου, ο αναγνώστης -και επειδή ο συγγραφέας το επιλέγει- φεύγει από την αντικειμενική Ιστορία και προχωρεί διαβάζοντας την προσωπική μαρτυρία.

Είναι η εκκίνηση της πεripέτειας του τέως υπουργού. Πολύ επικίνδυνο μονοπάτι χαρακτήρησε ο Πίτερ Σπίγκελ το αναίστο ποινικό ανάθεμα σε πολιτικούς.

Τότε λοιπόν, μπροστά στο φάσμα της κατηγορίας και του Ειδικού Δικαστηρίου το βιβλίο αλλάζει ταυτότητα. Εν τυπωσιακό στοχείο παραμένει πάντως πως ο Παπακωνσταντίνου προσπαθεί να δει τα γεγονότα -όσο η δίκη πλησιάζει- από απόσταση.

Κατά την περιγραφή γεγονότων στη δίκη, το ύφος αποκτά εκ νέου στοιχεία προσωπικά. Πρόκειται για τον συγγραφέα, τον πολιτικό και τον κατηγορούμενο που επιχειρεί με όση αντικειμενικότητα μπορεί να υπάρξει, να βάλει τα πράγματα σε τάξη.

Τι είναι καλύτερα, ένα βιβλίο Ιστορίας ή μια ιστορική πηγή. Η πηγή... έχει μια δυναμική που επιτρέπει να «ξεδιψάσει» και την αξία της στατικότητα της. Θα την βρεις και αύριο και μεθαύριο στη θέση της...

Κάποιοι γνώρισαν τον Γιώργο Παπακωνσταντίνου και άρα έχουν άποψη για τον άνδρα, τον πολιτικό και προφανώς τον άνθρωπο. (σ.σ. πολύ μεγάλη και λάθος περιπέτεια που ασφαλώς δεν του άδισε, όπως δεν άδισε και στην πολιτική ζωή του τότε).

Με την επίδραση του παραπάνω γεγονότος στην κρίση της γράφουσας, το βιβλίο πετυχαίνει μία μείξη που μπορεί να απαιτούσε «δύο» τόμους. Τόσο όσο. Αν αφαιρεθεί το συναίσθημα, θα μείνουν τα γεγονότα, χωρίς τα γεγονότα θα μείνει η αδρεναλίνη.

Εται μέσα από το κείμενο γνωρίζει κάποιος ένα πρόσωπο διαφορετικό από εκείνο που περιγράφουν οι σελίδες ενός δυνατού βιογραφικού. Ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου παύει να συστήνεται ως ο αυστηρός «μνημονιακός υπουργός» και γίνεται και κάτι ακόμη άτι τόσο γνωστό στο ευρύ κοινό. Το λιγότερο συγγραφέας...

Το βιβλίο εκτός του Πίτερ Σπίγκελ προλόγησε και ο καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας στο Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών Γιώργος Παγουλάτος.